TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

N:o 20 — TIISTAINA, TOUKOK. 16 P. — TUESDAY, MAY 16 — 1916 — Kuudes vuosik.

NAISET SAKSAN TEOLLISUUDESSA

Kirj. Herbert E. Kinney

Naiset suurissa joukoissa astuvat teollisuustyöaloille Saksassa. Heidän lukunsa näyttää yhä lisääntyvän.

Osottaaksemme nykyiset olosuhteet ja mahdollisuudet tulevaisuudessa tässä suhteessa, ovat muutamat seikat, kerättynä saksalaisista lähteistä sieltä täältä, huomion arvoisia. Nämä seikat kerjovat kumoamattomia tosiasioita ja opettavat moraalin, jonka logiikka on ankara ja järkähtämätön.

Kruppin asetehtaalla on työssä kymmenen tuhatta naista, sellaisissa olosuhteissa, jotka saavat mitä ankarimman arvostelun osakseen Saksan sosialistisissa lehdissä.

Die Gleichheitin mukaan, vissit lait, jotka suojelivat naistyöläisiä, on pantu syrjään ja tullaan pitämään syrjässä niin kauvan kun sota kestää. Tämä suojelevien lakien kumoaminen on tehty sen "välttämättömyys" lain perusteella, joka hyväksyttiin elok. 4 p., 1914, muutama päivä jälkeen sodan puhkeamisen.

"Lakipykälät, jotka ovat täten kumotut, koskevat erittäinkin naisten työpäivien rajottamista, naisten ja lasten työnkieltoa visseissä teollisuuksissa ja muita senlaisia lakeja. Useat tehtailijat ovat tulkinneet tuon 'välttämättömyys' lain siten, että he saavat tehdä niinkuin itse tykkäävät.

"Nykyään melkein kaikkialla suurissa teollisuuslaitoksissa naiset tekevät pitempiä työpäiviä, kuin laki sallii. Ja sen lisäksi on naisten yötyö melkein yleistä kaikkialla. Ja vielä sen lisäksi niissä teollisuuksissa, missä naisia on työssä, on sunnuntaityö melkein yleistä. On sellaisia työpaikkoja, missä naisten yötyö on yli yksitoista tuntia ja päivätyö kestää kello seitsemästä aamulla kello yhteentoista illalla ja sunnuntaisin täytyy olla täsmällisesti työssä. Nämä työsuhteet vallitsevat varsinkin ampumavaratehtaissa. Muistaa tulee, että juuri näissä tehtaissa on naistyöläisiä viisikymmentä prosenttia. Suuri osa näistä naisista on sotilaiden vaimoja, joilla on kotonaan joukko lapsia huolehdittavana."

Nämä juuri kerrotut tosiasiat ovat tärkeitä syystä, että ne erikoisesti koskevat naistyöläisten ja heidän lastensa olosuhteita. Mutta tässä on vielä monta muuta vakavaa kysymystä tämän yhteydessä.

Sozialo Praxisin toimittaja prof. Ernst Franko, mies, joka tietää mitä hän puhuu, kertoo, että Saksan katuvaunupalveluksessa on viisitoista tuhatta naista; että yksistään Leipzigissä, missä viime lokakuulla oli katuvaunuissa palveluksessa vain 700 naista, on nyt heidän lukunsa kasvanut tuhanteen kahteensataan. Prof. Frankon mukaan hallituksen tilastot osottavat, että naistyöläisten luku Saksassa on kasvanut kuudella sadalla tuhannella helmikuusta syyskuuhun viime vuonna.

Professori Franko antaa seuraavan kuvan siitä, mitä tulee tapahtumaan sodan jälkeen:

"Kilpailu työmarkkinoilla tulee suuresti lisääntymään siitä syystä, että naistyöläisten luku on kasvanut niin suunnattomassa määrässä ja sitä tulee kärjistämään vielä se sotaveteraanien joukko, joka saa eläkettä hallitukselta. Tästä kilpailusta tulee olemaan seurauksena yleinen ja melko suuri palkkojen laskeminen ja samalla työpäivien piteneminen. Samalla aikaa kuitenkin nousee elintarpeiden hinnat ja kapitalistiluokan taloudellinen valta kasvaa."

Nämä tosiasiat opettavat moraalin Amerikan työvästölle ja kaikkien muiden maiden työläisille ja se on tämä: Taistelkaa "valmistuneisuutta" ja kapitalismia vastaan.

Köyhän pikku sisko

(Jatk.)

II LUKU

"Äiti!" huudahti Lettie Oblinsky, kiivetessään ylös rappusia äitinsä luo eräänä syyskuun aamuna. "Äiti, he ovat niitä uusia ihmisiä, jotka muuttavat asumaan tuonne kulmataloon. Tule pian! Heillä on kärryt täynnä kaikkia huonekaluja. Joudu nyt!"

"Oh, mene matkaasi", vastasi Mrs. Oblinsky, hyvin teeskennellyllä välinpitämättömyydellä, samalla kuitenkin viskaten kuluneen esiliinansa päänsä päälle, valmistuen seuraamaan Lettieta. "Mene tiehesi; ei minulla ole aikaa juosta ympäri, vahtien uusien naapurien tuloa. Minulla on liian paljon työtä, joutaakseni turhuuksiin."

Lettien kantapäät katosivat merkillisellä nopeudella rappusia alas ja äiti seurasi perässä; ei sentähden, että hän olisi ollut vähääkään vähemmän utelias kuin tyttärensä, mutta sentähden, että hän oli rasittanut itseään työllä niin monta vuotta — kuten hän aina kertoi "liian paljolla työllä" Ja liikatyö pyrkii vähentämään jäsenien notkeutta keski-ikään eläneeltä ihmiseltä.

Kun äiti kerkesi viimeiselle

(Jatkoa toisella sivulla.)

Puhukaamme vähän lapsistamme

Sosialistinen lasten julkaisu **Lasten Kevät** on juuri ilmestynyt Toverin kustantamana. Liikkeenhoitaja ilmoittaa, että sitä on vasta myyty alos vaan parin tuhannen kappaleen paikoille. **Vappu** sitävastoin kuuluu menneen kuin "kuumille kiville". Mitä tämä tahtoo sanoa? Kysykääpäs itseltänne.

En sano, etteikö **Vappua** olisi saanut mennä ulos vieläkin enemmän kuin mitä sitä on mennyt. Mutta se seikka, että lasten julkaisut — huolimatta siitä, että ne täyttävät tilansa yhtä hyvin ellei paremminkin kuin puolueen muut vuotuiset julkaisut — eivät mene kaupaksi, osottaa sitä, että tärkeimmässä kohdassa puoluetoimintaamme olemme enimmän takapajulla.

Me emme anna lapsille sitä huomiota mitä meidän sosialisteina tulisi antaa. Me kyllä tiedämme, että me vanhemmat emme tule yhteiskunnallista vallankumousta perille viemään ja tunnustamme, että sen toimeenpanijat ovat nousevassa sukupolvessa. Mutta siitä huolimatta teemme me hyvin vähän sosialisti sen maailmankatsomuksen istuttamiseksi heihin.

Siinä ei ole kylliksi, jos osastoissamme toimeenpannaan sunnuntai- ja kesäkouluja sekä ihannelliittoja. Tarvitaan vielä paljon enemmän omien lastemmekin kasvatuksessa ja myöskin on tarpeellista tehdä agitatsionityötä lastenkin keskuudessa puolueopiirimme ulkopuolella. Me tarvitsemme kipeästi nämä kaksi kertaa vuodessa ilmestyvät lasten julkaisut **Lasten Kevään** ja **Lasten Joulun.** Mutta onko näille annettu vielä tähän mennessä sitä huomiota mitä niille tulisi antaa? Kysykää kukin itseltänne?

Länsipiirin edustajakokouksessa eräs californialainen edustaja sanoi minulle, että siellä heidän kyläilä ovat lasten julkaisut aina olleet "maanvaivana asiamiehille" eikä niille ole kukaan antanut sitä huomiota että niitä olisi oikein oikeana tavarana levitetty. Onkos teidän paikkakunnalla asia samalla kannalla?

Pahoin pelkään, että niin on asia, koskapa lasten julkaisut yhäkin saavat olla vaan pienilä 32-sivuisia vihkosia, vaikka ne pitäisi ilmestyä vähintäin **Vapun** kokoisina kahdesti vuodessa. Ja koskapa toiset vuosijulkaisut on katsottu tärkeiksi kaikkien kustannusyhtiöittemme levitettäviksi ja puhvattaviksi, mutta **Lasten Kevät** saa jäädä melkein huomioon ottamatta toisilta puolueleht-ditämme, vain siitä syystä, että se ei ole kaikkien kustannusyhtiöitten yhteisesti kustantama.

Vielä viime joulun aikana oli nämä lasten julkaisut monella paikkakunnalla aivan tuntemattomia. Sain kyselyjä sieltä täältä, että mikä se **Lasten Joulu** oikeastaan on? **Lasten Joulua** sentään meni kaupaksi yli kolmen tuhannen kappaleen. Kovin pieni määrä sekin, mutta pitääkö **Lasten Kevään** menekki olla vielä siitäkin alempi, huolimatta siitä että **Lasten Kevään** kustantamiseen on uhrattu melkojoukon enempi kuin edellisten lasten julkaisujen kustantamiseen. **Kehnouttaan ei se suinkaan jää myymättä,** mutta jos se jää myy-

(Jatkoa kolmannella sivulla.)

KORVEN KÖSSI

MIKAEL RUTANEN.

Näinpä miettii Kössi parka:
— karu ompi korven sarka;
kynnä, kylvä salon soita,
siitä et sä paljon voita.

Siit' jos saisi jonkun verran,
yks' on osa pappisherran,
toisen viepi talon vouti,
jätteet kruunu, kunta nouti.

Suotta heidän kanssa toraan,
korven kehnoutta poraan,
jätän koko homman tähän,
sitä tuuminut oon vähän.

Nehän imee köyhän veren,
lähden oitis taakse meren,
sieltä kerään kultakasan,
missä onni ompi tasan.

Tuuti Kössin tänne laiva,
vaan se oli turha vaiva:
Edessä on taistotanner,
eikä vuolas kultamanner.

Näinpä mietti Kössi parka,
sydämessä aatos arka:
— Elä täällä, elä tuolla,
sortajat on jokapuolla.

Työttömyyttä kaikki poraa,
tääll' on riitaa sekä toraa;
toisissa on petosmieltä,
toiset haastaa juudaskieltä.

Se nyt ompi vähän somaa,
kun on kaikki toisen omaa.
Toiset kerää kultakasan,
tääll' ei ole onni tasan!

Jo nyt tiedän täänkin pulman,
kierrän vaikka joka kulman,
aina näen sorron pedon!
— Siitä tohdin lyödä vedon.

Kuinkas voisi toisin olla,
elämä on hunningolla,
järjestys on mennyt nurin,
sietäis' saada herrat kurin!

Jopa vihdoin Kössi oppi:
ahdasta on joka soppi,
sit' ei suosi elo, eipä
jonk' on toisen käsissä leipä.